

Üç Boyutlu Tasarım

Öğr. Gör. Sinem Kirdemir

2. HAFTA

DRAPAJ TEKNİĞİNİN ÖNEMİ

- Figür tipi ve şekline uygun üç boyutlu kalıp hazırlama,
- Yaratıcı kalıp hazırlama ,
- Tasarıyı ürüne direkt dönüştürme ,
- Ürün varyasyonu geliştirme,
- Model-vücut oranı-denge ve uyum arasındaki ilişkiyi aynı anda görme,
- Model-malzeme ve aksesuarı estetik açıdan ilişkilendirme

BAŞLICA ARAÇ VE MALZEMELER

Manken
Dalgu
malzemeleri
(elyaf, sünger
vb.)
Yüzeyler (Elyaf,
Jarse,
Amerikan bezi
vb.)
Dikiş
malzemeleri
Ütü-Ütü masası

Form oluşturmada kullanılanlar

Mezür,
Cetveller,
Kalemler

Ölçme ve çizimde kullanılanlar

Manken
Yüzeyler
(Amerikan
bezi, markizet,
jarse...)
Makaslar,
İğneler,
Yapıştırıcı
bantlar
Ütü-ütü masası
Kağıtlar (Kraft-
parşömen vb.)
Dikiş makinesi,
Dikiş
malzemeleri

Kalıp hazırlamada kullanılanlar

Stil Şeridi
Kalemler,
Sabun,
Rulet,
Karbon kağıdı

İşaretlemede
kullanılanlar

DRAPAJ YÖNTEMİNİN UYGULANMASINDA KULLANILAN MALZEMELER

Manken

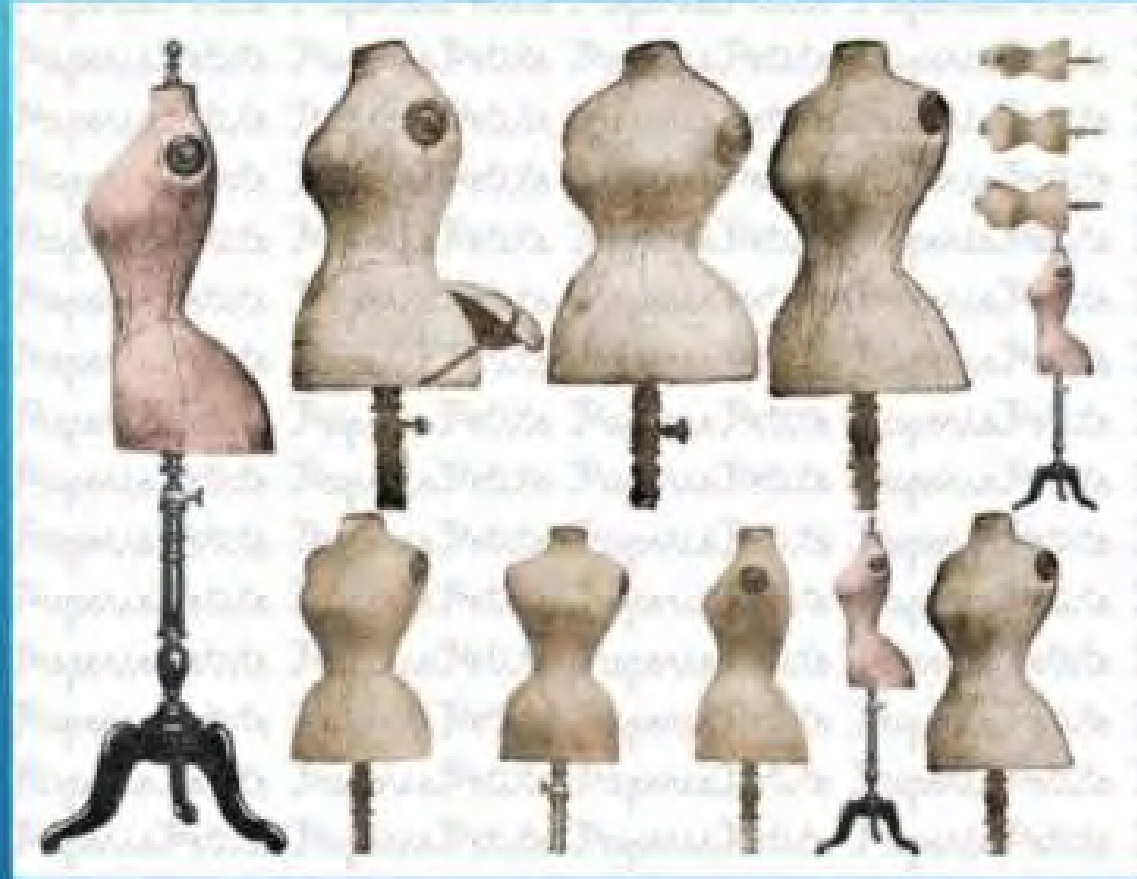
Drapaj yöntemi ile doğru bir uygulama yapabilmek için uygun malzemeleri kullanmak gerekir. Canlı veya cansız manken bu malzemelerin en önemlilerindedir.

Eğer drapaj çalışması uzun zaman alacaksa mutlaka cansız manken kullanılmalıdır. Drapajını yapacağımız giysi belirli bir kişiye özel ise bu durumda bu kişinin vücut ölçülerine uygun bir manken kullanılmalıdır. Günümüzde buna yönelik olarak beden olarak büyüyen küçülen cansız mankenler üretilmektedir. Bazı hazır giyim firmaları farklı vücut ölçülerini baz alan müşterileri için o müşteriye ait giysilerin drapajında ve provasında kullanılmak için özel cansız mankenler yaptırıp kullanmaktadırlar. Bu durum bazen canlı manken seçiminde de önemli olur, müşterinin hedef kitlesine ve bu hedef kitle için baz aldığı vücut tipine uygun prova mankeni kullanılmalıdır.

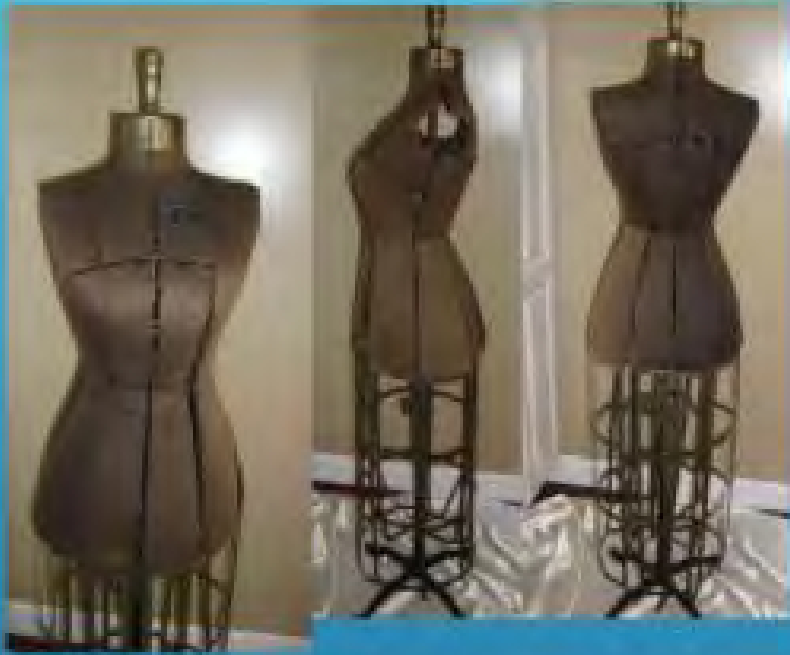
MANKEN (VÜCUT FORMU)

Vintage Model kadın formları

<https://www.etsy.com/listing/61282615/vintage-dress-forms-digital-download>

MANKEN (VÜCUT FORMU)

<https://www.etsy.com/listing/48432044/1908-antique-vc-form-dress-form>

Boyutları Ayarlanabilen Victorian dönemi kadın formları

<http://www.johnlewis.com/sport-leisure/sewing-knitting/dressmaking-models/c700003177/pg-view-all>

Boyutları Ayarlanabilen güncel erkek ve kadın formları

MANKEN (VÜCUT FORMU)

WOLF FORM tam boy ve yarım ölçekli mankenler

MANKEN (VÜCUT FORMU)

VÜCUT TARAMALARIYLA Hazırlanan Gerçek Ölçekli Formlar

KÜÇÜK BOYUTLU MANKENLER

VÜCUT ÖLÇÜLERİNE
DAYALI Formlar

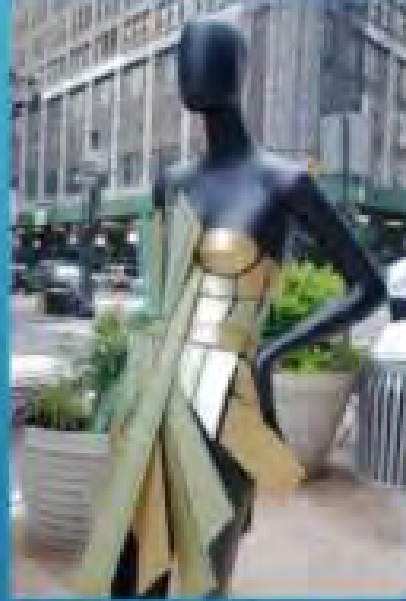

MANKEN (VÜCUT FORMU)

Sergi Mankenleri

Donna Karan

Elle Tahari

Isabel Toledo

Tommy Hilfiger

Naem Kahn

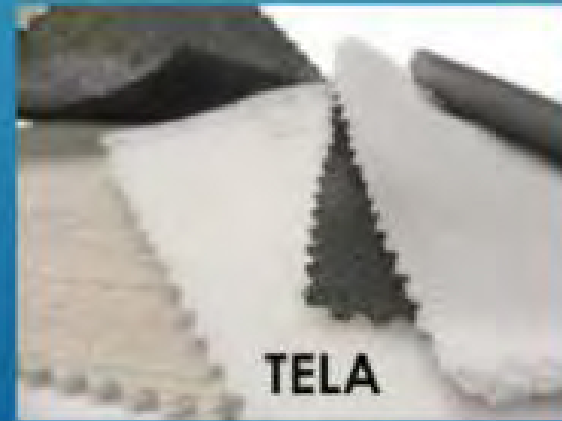
MANKEN (VÜCUT FORMU)

Hareketli Sergi Mankenleri

http://www.roxydisplayinc.com/webpage/mannequins/high%20end/flex_arm/flexeg.html

YÜZEYLER

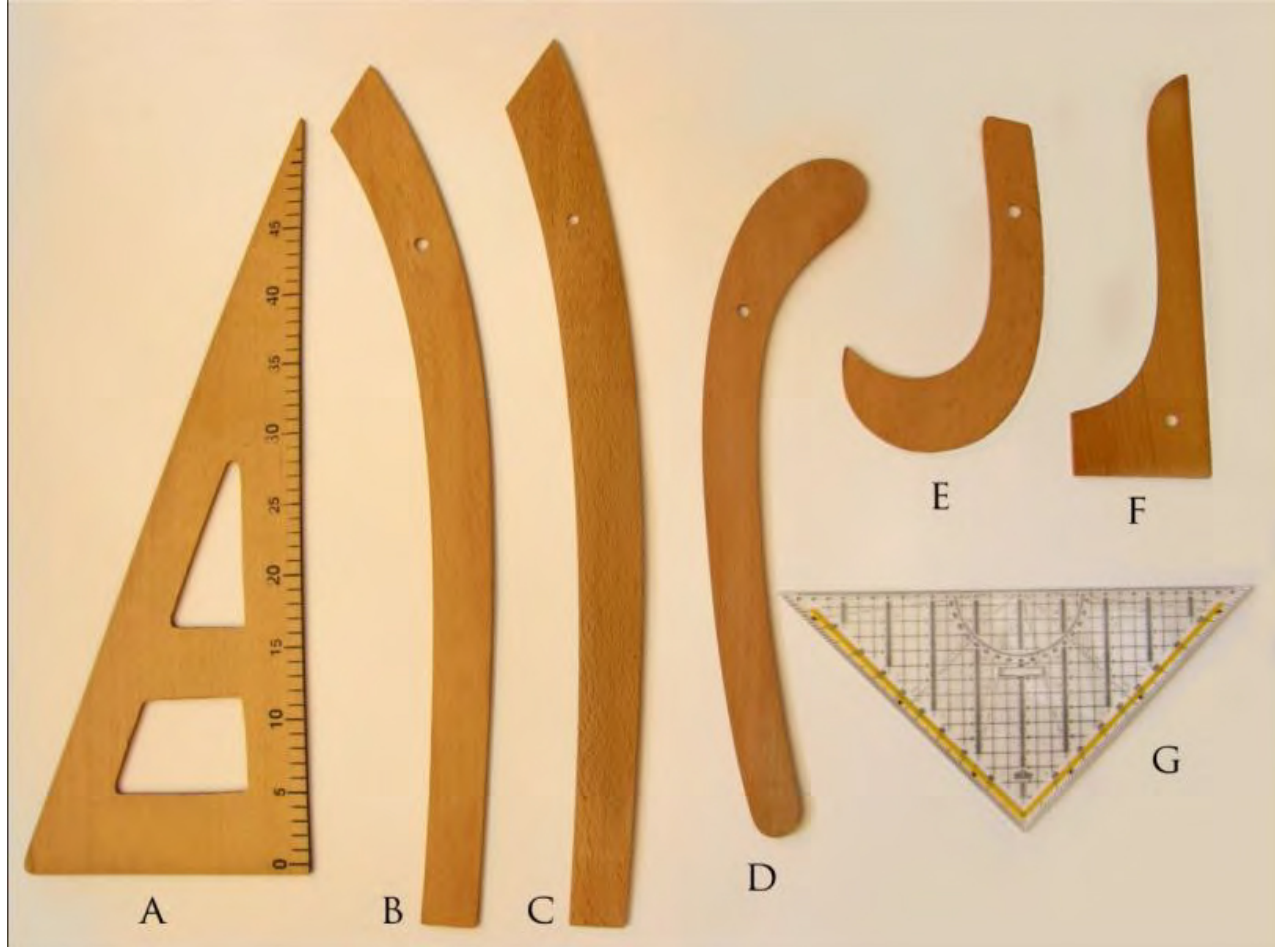

Mlaj Kağıdı veya Amerikan-MermerŖahi

Drapaj tekniğinin uygulama aŖamasında dikkat edilmesi gereken bir diğer önemli nokta ise vücuda kolay intibak edebilen ince ve yumuŖak kâğıtlar (mulâj kâğıdı), ya da modelin orijinal kumaŖına benzer özelliklere sahip alternatif kumaŖların kullanılmasıdır. Her seçenekler drapaj tekniği ile kalıp hazırlamak için uygundur Fakat kumaŖla drapaj yapmak daha kolaydır. Eğer drapaj tekniği ile doğrudan giysiyi elde etmeyi amaçlıyorsak, drapaj alıŖmasını orijinal kumaŖtan yapabiliriz. Drapaj alıŖması yapılırken seçilen kumaŖ düz boy ipliğine* dikkat edilmelidir.

Kumaş, kağıt ve manken gibi malzemelerin dışında kullanılan diğer malzemeler ise şunlardır: iğne, iplik, toplu iğne, mezura, makas, rulet*, çizgi kalemi veya sabunu, rulet, gönye ve riga, parşömen kağıdı

Tahta pamuk Cansız mankeni doldurmak için kullanılmaktadır. Çeşitli elyaf, vatka, metre pamuk vb. malzemeler de kullanılmaktadır. Bazı vücutlar manken ölçülerine yakındır. Sadece bu ölçülerin gerektirdiği farklı kısımlar mankene pamuk ilave edilerek doldurulur. Üzerine Amerikan bezi, patiska veya drapaj kâğıdı kapatılır. Pamuklar mankene bu şekilde tutturulur. Kalça ve bel ölçüsünü arttırmak için şerit halinde tahta pamuk (veya elyaf) kullanılır. Göğüs çevresi için farklı ölçülerde katmanlar kesilir. Parçalar yerleştirilerek göğüs çevresini saracak şekilde hafif ağırlıkta bir parça patiska ile kaplanır. Omuz seviyesini yükseltmek için, omuz dolgusu veya vatka kullanılır. Bel hattındaki yer değişikliği için, enseden arka uzunluk ölçüsü alınarak yeni bel çizgisi ekstraforla işaretlenir. Kalça seviyesi buna bağlı olarak aşağı veya yukarı doğru hareket eder.

Kesim masası Standart boyut 3 m. boyunda, 1,5 m. eninde, 91,5 cm. yüksekliğinde olmalıdır. Bu boyut çoğu kumaş genişliğine uymakta ve tam boy bir gece elbisesine izin verir. Yükseklik, ayakta rahat çalışmaya elverişli olmalıdır.

Ayna Durulan yerin arkasına yerleştirilmiş bir ayna, çalışanın drapajın dört bir yandan görmesine imkân sağlar.

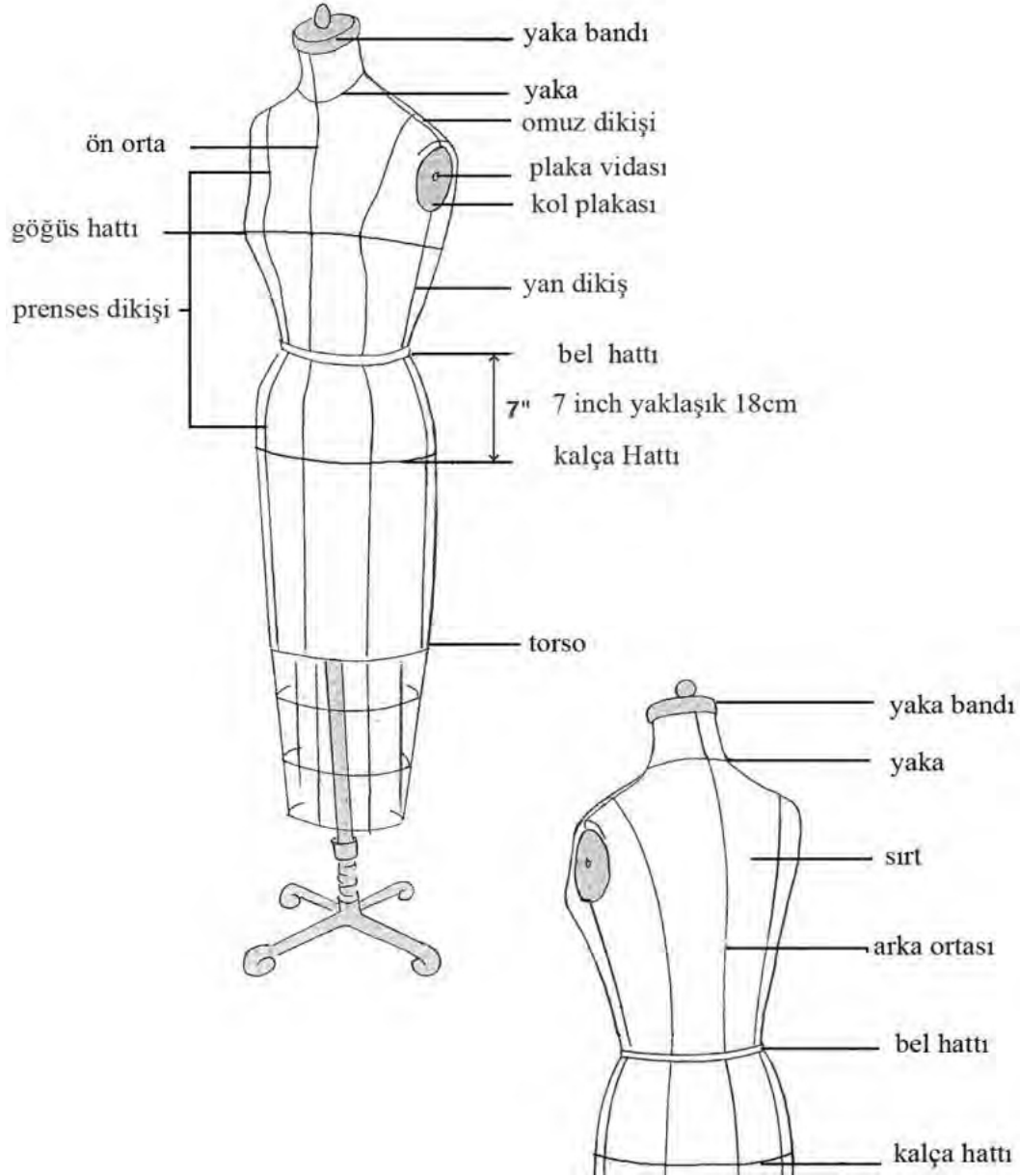

Şekil 1.4:

Form/Manken HAZIRLAMA

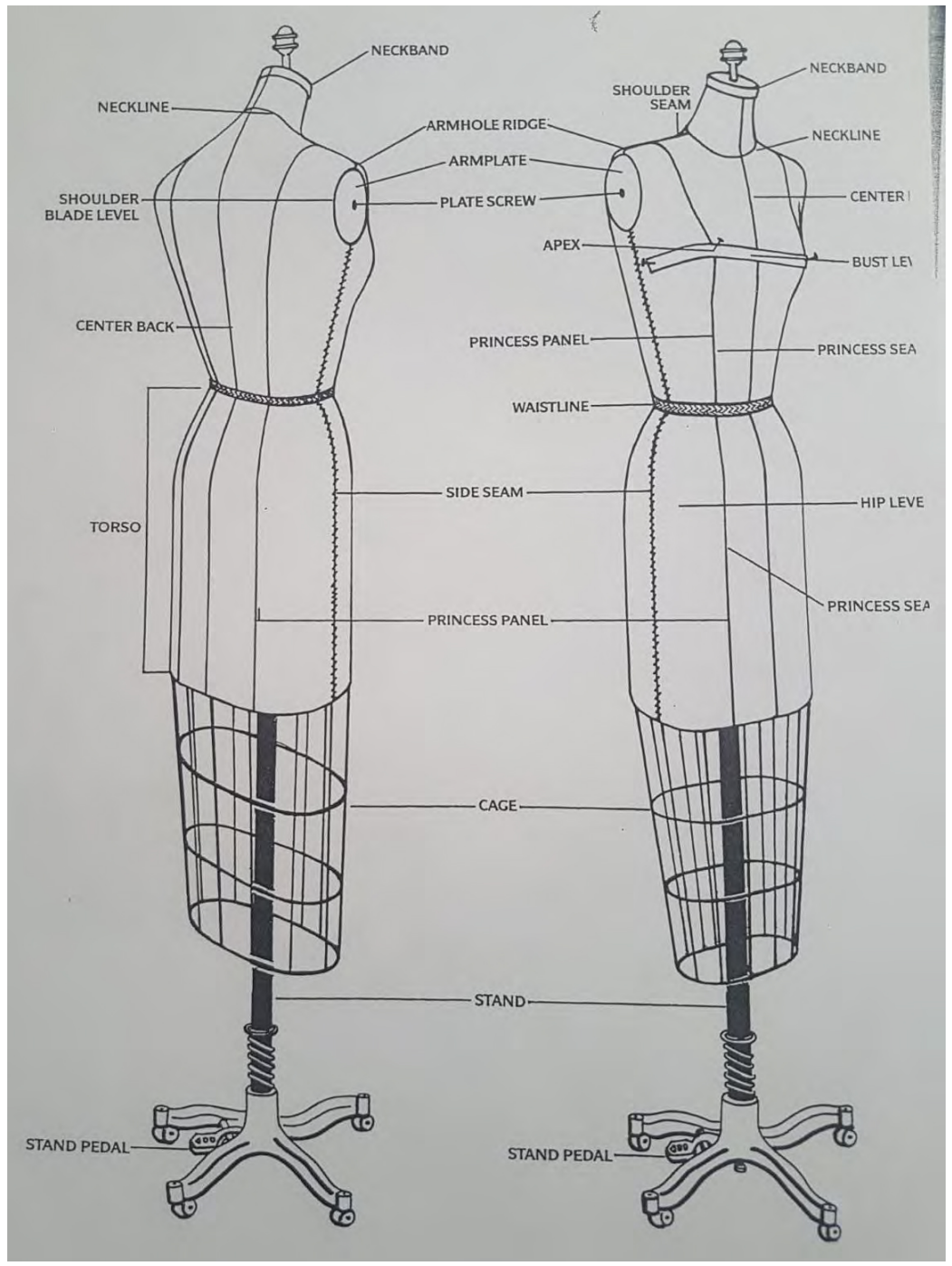
- Ölçü Kontrolü
- Ölçüye uygun manken seçimi
- Hacim kazandırılacak bölümlerin tespiti (Göğüs, kalça, karın vb.)
- Gerekli kısımların elyaf veya diğer malzemelerle kaplanması-dekore edilmesi
- Dış kaplama

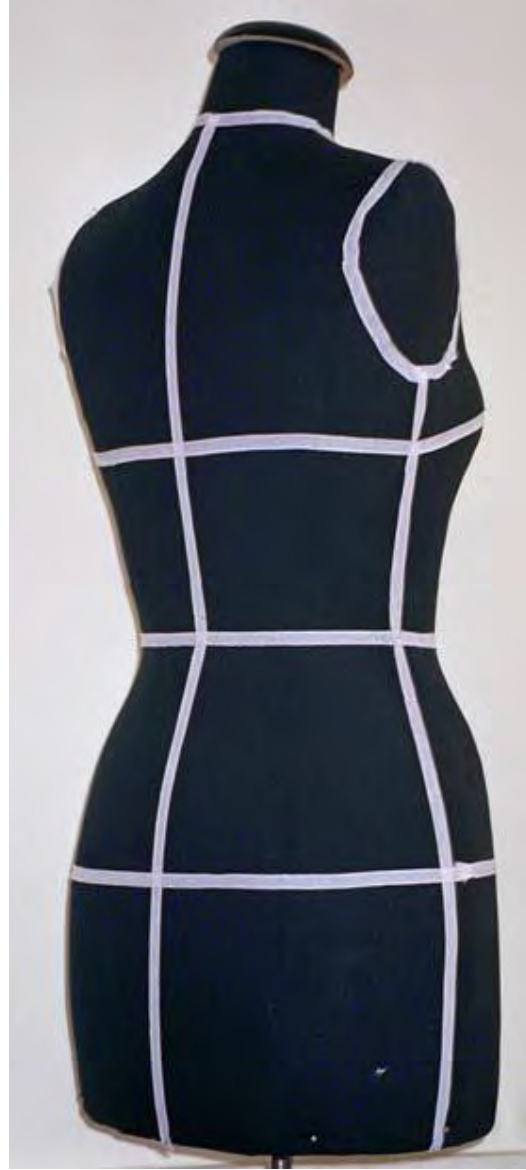

Ekstrafor

Üzerinde vücudun en belirgin ve önemli hatlarını(göğüs hattı, bel hattı, kalça hattı, ön orta, arka orta v.b. gibi) göstermek için Ekstrafor ile işaretlenmelidir

Drapaj için ön hazırlık

Drapaj Uygulamalarında Kumaş Seçiminde Dikkat Edilmesi Gerekenler

Giysi tasarımında bir giysinin vücutta iyi durması için tasarımcıların, kumaşların yapısal özelliklerini iyi bilmesi ve bu özelliklere göre tasarım yapması gerekir. Ancak bu şekilde doğru tasarımlar oluşturulur. Her kumaş bir diğerinden farklı özelliklere sahiptir, hatta her kumaş kullanım yönüne göre de farklı özellikler göstermektedir. Bu bölümde drapaja başlamadan önce kumaşı hangi özelliklerine göre seçmemiz gerektiği ve kumaşın drapaja nasıl hazırlanacağı incelenecektir.

Drapaj tekniğinde doğru sonucu elde edebilmek için kullanılacak kumaşın seçimi oldukça önemlidir. Orijinal kumaş çok pahalı değil ise ve bol miktarda bulunmaktaysa, modelin drapajının orijinal kumaştan yapılabilir. Aksi durumda bu kumaşa alternatif bir başka kumaş bulunmalıdır. Bu durumda Amerikan bezi veya muslin tarzı kumaşlarla drapaj yapılabilir. Drapaj yapılacak giysi veya provası yapılacak kalıpların kullanılacak orijinal malzemeye ağırlık ve tarz olarak benzeyen bir kumaşa test edilmesi gerekir. “

Kumaş üzerinde bulunan desenler, dokular ve renk drapajını yaptığımız modelin formuna odaklanmamızı engeller. Kumaşlar genel olarak dokuma ve örme olarak ikiye ayrılmaktadır. Dokuma kumaşlar örme kumaşlara göre daha farklı esnekliğe ve döküme sahiptir. Dokuma kumaş için tasarlanmış bir giysinin drapajı için ameriken bezi gibi dokumanın çok belirgin olduğu atkı ve çözümlü yönünün görülebildiği kumaşlar kullanılmalıdır. Amerikan bezi fiyat ve dokuma cinsi açısından uygun olduğu için hem hazır giyim sektöründe hem de ısmarlama giyim çalışan moda evlerinde sıkça kullanılır, hatta drapajla elde edilen giysi uygulamasına kısaca “Amerikan” da denilmektedir. Amerikan bezinin yanı sıra muslin kumaşa kullanılabilir. Muslin, Amerika göre daha yumuşak ve daha dökümlüdür.

Örme kumaştan yapılacak bir giysinin drapajında ise dikkat edilmesi gereken önemli nokta, asıl kumaşla benzer esnekliğe sahip bir kumaşın seçilmesidir.

Drapaj alışırken Dikkat Edilecek Noktalar

- 1.Drapaj çalışabilmek için öncelikle model analizinin doğru yapılması ve modelin doğru yorumlanması gereklidir. Kupların, penslerin yerleri tespit edilmeli, bollukların ne Şekilde verileceği incelenmelidir.
2. Vücut ölçülerine uyan manken bulunmadığı takdirde manken doldurma işleminden faydalanarak vücut ölçülerine uygun bir manken hazırlanabilir.
3. Drapaj yaparken ayna karşısında çalışılmalıdır. Ayna bulunmadığı zaman ara ara uzaktan bakılarak incelenmelidir. İğneler eşit aralıkla mankene tutturulmadan çalışılmalıdır. Böylelikle hatalar daha kolay görülebilir.
- 4.Drapaj çalışmaya başlarken modeldeki parçaların işlem sırası dikkate alınmalıdır. Kupların, penslerin ve diğer parçaların yerleştirilmesinde düz boy iplik (D.B.İ.) yönüne dikkat edilmelidir. Elde edilen kalıbın daha sonra kumaşa uygulanacağı göz önünde bulundurulmalıdır.

5.Kumaş veya mülaj kâğıdı düzgün bir şekilde ütülendikten sonra drapaja başlanmalıdır. Model ifadesini istenilen şekilde verebilmek için, kullanılan malzemenin dikkatli bir şekilde seçilmesi gerekir. Kumaşın dik durması için gerekirse mülaj kağıdı, yapışkan tela, vb. malzeme ile duble yapılabilir.

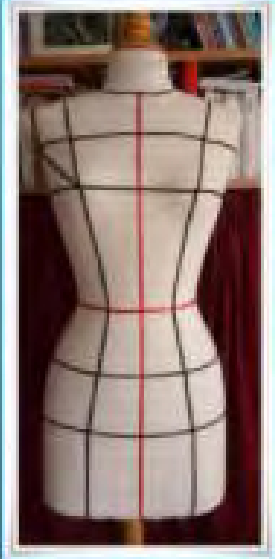
6.Drapaj kumaş ile çalışılmışsa, dikiş yerleri teyellenir ya da makine çekilerek ütülenir. Kâğıt ile çalışılmışsa dikiş yerleri yapıştırıldıktan sonra iğneler çıkarılır. Bu şekilde uygulanan drapaj, bitmiş bir giysi görünüşü içinde daha güzel görünecektir.

7. Simetrik (iki tarafı aynı) olan modeller yarım (genellikle sağ taraf) çalışılır. Asimetrik modeller (iki tarafı aynı olmayan) ve drapajın orijinal kumaş ile çalışılacak olması cansız mankenin her iki tarafını da kullanma gerekliliğini doğurur.

8. Modelin üzerinde bulunan süslerin ne şekilde yapılacağı araştırılıp, modelin net görünüşü verilmelidir. Drapaj süslemede yine masraftan kaçınılmalıdır. Çevrede bulunan, hatta atılacak olan malzemeler değerlendirilmelidir.

9.Drapajın süslenmesindeki amaç, model çalışıldıktan sonra modeli bir bütün olarak görmek ve yapılan ilavelerin, süslemelerin estetik açıdan uygunluğunu tespit edebilmektir.

DRAPAJ TERMİNOLOJİSİ (JARGON)

- ▶ **DÜZ İPLİK:** (dikey=atki ipliği),
- ▶ **EN BOY İPLİK:** (yatay=çözgü ipliği) ve
- ▶ **VEREV İPLİK:** (düz ve en boy ipliklerin 45°lik açıda çakışması ile oluşan sanal hat)
- ▶ **APEX:** Meme ucu=göğüs çevresi ve prenses hattının çakıştığı nokta
- ▶ **MERKEZ NOKTA:** Stil Hattı, kup, gibi model özelliğine göre merkez alınacak nokta
- ▶ **SUPLES:** Kol ve beden hareketine bağlı beden ve kol evindeki esneme ve hareket payı

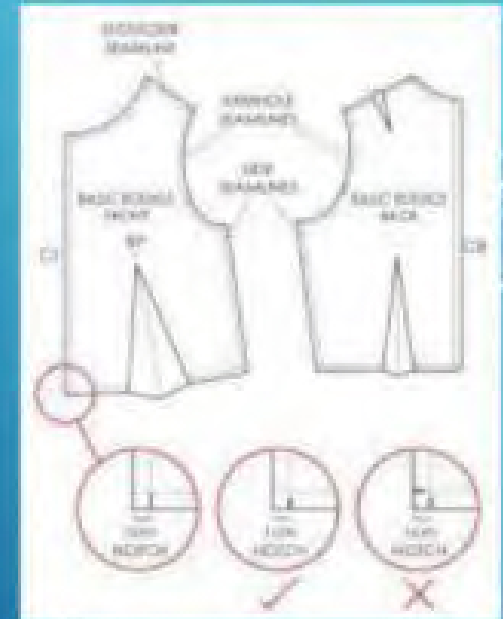
DRAPAJ TERMİNOLOJİSİ

PANEL

Kalıbı çıkarılacak bölümün kabaca ölçüleri işaretlenerek kesme/yırtma ile hazırlanan dikdörtgen şeklindeki kumaş parçasıdır.

ÇIT

Kalıp parçalarını kontrol ve dikim sürecinde birbiriyle eşleştirmek ve işaretlemek amacıyla makasla kesilerek yapılan çentiklerdir.

https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9FQcQVM03u0aP6Kv3LUrE8yy7JBU2LP_PmG6vwo5VGD5v5i-PLIQ

DRAPAJ TERMİNOLOJİSİ

PANEL

Kalıbı çıkarılacak bölümün kabaca ölçüleri işaretlenerek kesme/yırtma ile hazırlanan dikdörtgen şeklindeki kumaş parçasıdır.

ÇIT

Kalıp parçalarını kontrol ve dikim sürecinde birbiriyle eşleştirmek ve işaretlemek amacıyla makasla kesilerek yapılan çentiklerdir.

https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANh9GcQyM0Bx0iPskV3L1hr2hyYjBx03BR_P1kG&v=1&from=1005&is=PL20

DRAPAJ TERMİNOLOJİSİ

KONTROL TESTLERİ

İğne Testi

Kalıp parçalarının iğnelere geçici olarak birleştirilerek vücut formu üzerinde kontrol edilmesidir.

Doğrulama

Uyum testi öncesinde, süreç boyunca yapılan işaretlerin, konulan nokta ve çizgilerin, dikiş ve sitil hatlarının, penslerin, yaka-kol, kup vb. kavisli hatların masa üzerinde kontrol ve düzeltme işlemidir.

Uyum Testi

Kalibin şablonlanıp, gerekli işaretlerinin alınarak tüm parçalarının modele uygun yüzeyle ve geçici dikişle birleştirilerek vücut formu üzerinde kontrol edilmesidir.

DRAPAJ TERMİNOLOJİSİ

DIGIT: Kelime anlamı «Sayısallaştırma» olup, Hazırlanana kalıbın digit masası ve bir k r s r yardımıyla bilgisayar ortamına aktarılma işlemidir.

Prof. Dr. Susan Ashdown & Doç. Dr. Neşe eğindir
Fashion Studio Cornell University

DRAPAJIN AVANTAJ VE DEZAVANTAJLARI

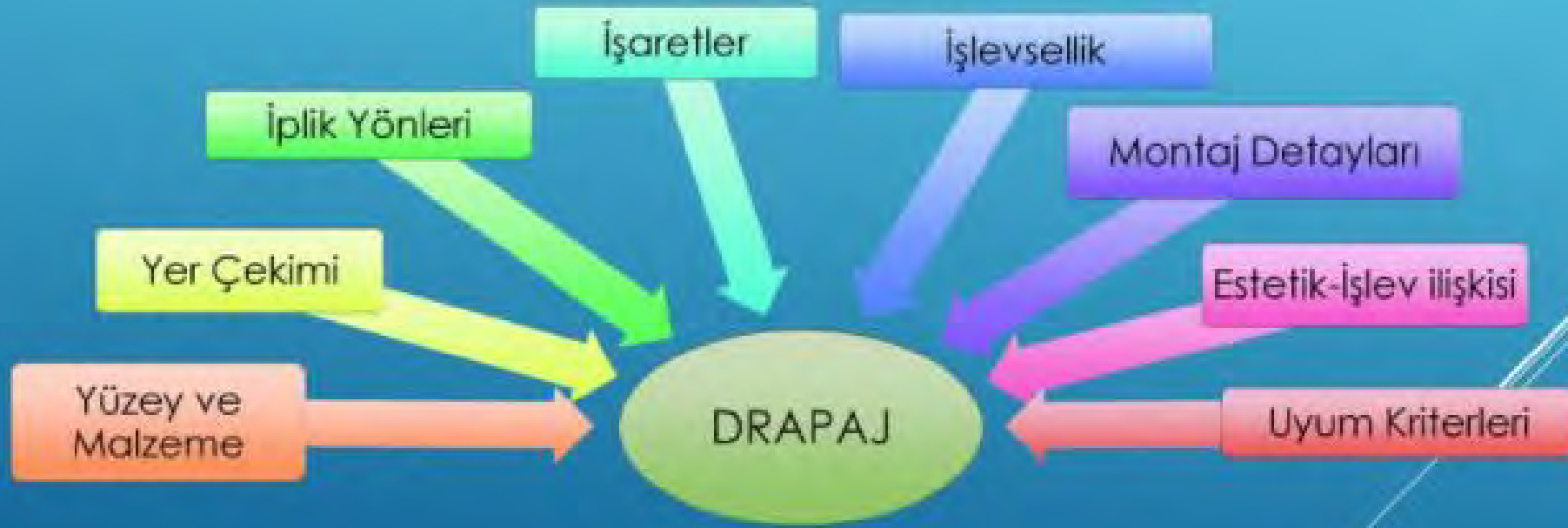
- Yaraticılık gerektiren kalıpların rahat ve kolay hazırlanması,
- Üç boyutlu kalıp uygulama becerisinin geliştirilmesi,
- Modelin tamamının estetik-fonksiyon ve uyum bakımından çalışma sürecinde değerlendirilebilmesi,
- Kalıbın figür özelliğine uygun hazırlanabilmesi

- Kumaş maliyetinin yüksekliği,
- Ürün geliştirme sürecindeki denemelerde zaman ve enerji kaybı

DRAPAJ SÜRECİNDE DİKKAT EDİLECEK TEMEL AYRINTILAR

KAYNAKÇA

Çeğindir, N.Y. (2020). 100 Soruda Giysi Mimarisi. Gazi Kitabevi. Ankara.

Çeğindir, N.Y. ve Öz, C. Dijital Giysi Tasarımı Platformu.

<http://www.dgstudyo.com/index.php/ders-2-Drapajin-temelleri/>

Şenel Genç, Giysi tasarımında drapaj kullanımı ,Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

<https://slideplayer.biz.tr/slide/12239721/>

<https://tr.pinterest.com/sineem/drapaj-kal%C4%B1p/>

<http://www.dikiskalipvepatronlari.com/2017/02/dikis-kalibi-nedir.html>

<http://www.megep-meb.com/giyim-uretim-teknolojisi-megep-modulleri/1498-drapaj-dersi-megep-modulleri.html>

https://ismek.ist/files/ismekOrg/file/2013_hbo_program_modulleri/drapaj_tekni gi_ile_etek_kaliplari.pdf